

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Dezső László ügyvéd 7500 Nagyatád, Baross G.u.11.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Dr. Kádár Zsófia ügyvéd (1023 Budapest 2 Bácsi út 4. IV/6.) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű a **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2008. május 28. napján kelt 2.G.40.046/2008/6. számú ítélete ellen a felperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság külön felhívására 900.000,- (kilencszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 240.000,- (kettőszáznegyvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperesek a között 2005. július 7. napján létrejött, 300.000.000,- Ft összegű, devizanemben igénybe vehető hosszú lejáratú hitelszerződés biztosítékaként közte és az I. rendű alperes között létrejött készfizető kezességvállalási szerződés semmis, annak jó erkölcsbe ütközése miatt. Másodlagosan kérte annak megállapítását, hogy e készfizető kezési szerződés a felperesi jogszerű elállás folytán megszűnt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét - annak érdemi vizsgálata nélkül - elutasította, mert az volt a jogi álláspontja, hogy a megállapítási kereset előterjeszthetőségének a Pp. 123.§ szerinti feltételei nem állnak fenn, a felperes az alperesekkel szemben nincs jogvédelmi helyzetben. Álláspontja szerint az a felperesi hivatkozás, hogy az I. rendű alperes bármikor végrehajtást indíthat a felperessel szemben a szerződésről készült közjegyzői okirat alapján, illetve bármikor azonnali beszédési megbízást nyújthat be a felperes számlája terhére, nem alapozza meg a jogmegóvás szükségességét, a felperes ugyanis a szerződés teljesítése iránt ellene indított perben védekezésésként - kifogás formájában - határidő nélkül hivatkozhat a szerződés semmisségére, amennyiben pedig a felperes a közjegyzői okirat alapján végrehajtást kezdeményezne, abban az esetben a felperes a végrehajtás megszüntetési, vagy korlátozási perben érvényesítheti a semmisség megállapításával kapcsolatos igényét.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes jelentett be fellebbezést, fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a keresete teljesítését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által felhozott indokok a megállapítási kereset eljárásjogi feltételeinek hiányára vonatkozóan tévesek, egyrészt mert a felperes ellen az I. rendű alperes e követelés teljesítése iránt pert soha nem fog kezdeményezni, miután a közjegyzői okirat alapján végrehajtást kérhet, következésképpen a felperesnek perben a szerződés semmisségére nincs lehetősége hivatkozni, másrészt a felperes számára jogvédelmet a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per sem jelent, az I. rendű alperesnek ugyanis felhatalmazása van arra, hogy a felperes nála, illetőleg Bank Nyrt-nél vezetett számláira azonnali beszédési megbízást nyújtson be anélkül, hogy a követelését végrehajtási záradékolás útján érvényesítené. Az azonnali beszédési megbízás teljesítése pedig azzal, hogy a követelés összegét a felperes számlájáról átutalja a bank, befejeződik, így ezzel szemben sem tudja a felperes jogai megóvása végett végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert igénybe venni.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, a II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság kiegészíti az elsőfokú eljárás iratai alapján azzal, hogy a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között létrejött készfizető kezességvállalási szerződés 2. a) pontja úgy rendelkezik, hogy a kezes köteles a bank első írásbeli felszólítása alapján a banknak megfizetni mindazt az összeget, amelyet a bank a kezesnek küldött felszólításban megjelöl, a kezes nem vitathatja a szerződésszegés tényét, és a felszólításban megjelölt

összeg nagyságát. A 2. f) pontban a felperes, mint kezes a kezességvállalási szerződés aláírásával feltétlenül és visszavonhatatlanul felhatalmazta a bankot arra, hogy amennyiben az esedékességkor a bankkal szemben fennálló, és a kezességvállalási szerződésből származó bármely fizetési kötelezettséget nem teljesíti, úgy a bank jogosult azt a kezes - alább megnevezett - számlái ellen benyújtott, jogszabály szerint előnyösen rangsorolt megbízásokat követően, de minden más fizetési kötelezettséget megelőzően teljesítendő azonnali beszédési megbízással érvényesíteni. Az azonnali beszédési megbízásra való feljogosítás a felperesnek a Bank Rt-nél vezetett számú számlájára, valamint az I. rendű alperesnél vezetett számlájára terjedt ki. A szerződés 2. h) pontjában a felperes, mint kezes kötelezettséget vállalt arra, hogy a banknak az azonnali beszédési megbízás megnyújtására irányuló jogosultságát más számlavezető bankjához - a bank által megkívánt formában - haladéktalanul bejelenti azzal, hogy ezen bejelentés visszavonására csak az I. rendű alperesi bankkal együttesen jogosult. Köteles volt a felperesi kezes gondoskodni arról is, hogy a számlavezető bank a bejelentés visszaigazolását az I. rendű alperesnek haladéktalanul megküldje, mely visszaigazolás a magánokiratban megkötött kezességi szerződés elválaszthatatlan részét képezte. E készfizető kezességi szerződés 2. h) pontjában foglaltakat, azaz azt a kikötött feltételt, hogy az azonnali beszédési megbízás csak az I. rendű alperessel együtt vonható vissza, a felperes másik számlavezető bankja, az Bank Nyrt kifejezetten elvállalta.

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel is helyes az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntése, annak jogi indokaival azonban a másodfokú bíróság nem ért egyet, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását az alábbiak szerint módosítja és egészíti ki:

Nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy a perbeli esetben a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123.§-a által megkívánt feltételei nem állnak fenn. Oszítja ellentétben a fellebbezésnek azt az álláspontját, hogy az I. rendű alperessel szemben a felperes jogvédelmi eszközként sem a perbeli kifogást, sem pedig a végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert nem tudja igénybe venni. Az I. rendű alperesnek ugyanis ahhoz, hogy a felperessel szemben a kezesi szerződés alapján igényt érvényesítsen, sem pert nem kell indítania, sem végrehajtási záradék kibocsátását nem kell kérnie, lehetősége van ugyanis arra, hogy a felperes bankszámlái terhére azonnali beszédési megbízást nyújtson be. Az azonnali beszédési megbízást pernek nem kell megelőznie, az nem része a bírósági végrehajtásnak, végrehajtási eljáráson kívüli cselekmény, így az azonnali beszédési megbízásra alapított alperesi igényérvényesítéssel szemben sem a perbeli kifogás, sem a végrehajtás megszüntetési, végrehajtás korlátozási per, mint jogvédelmi eszköz nem vehető igénybe.

A pénz és elszámolás-forgalomról szóló - a perbeli kezesi szerződés alapján adott banki felhatalmazás időpontjában hatályos - 9/2001. (M.K. 147) MNB rendelkezés 19.§ (1) bekezdése értelmében az azonnali beszédési megbízással a jogosult

megbízza a bankszámláját vezető hitelintézetet, hogy bankszámlája javára, a kötelezett bankszámlája terhére meghatározott összeget szedjen be. A 19.§ (3) bekezdése értelmében azonnali beszédési megbízásnak akkor van helye a bankszámla ellen, ha a kötelezett az azonnali beszédési megbízással történő fizetésről szóló bejelentésben (felhatalmazó levélben) engedi meg annak benyújtását. A 20.§ (1) bekezdése szerint a felhatalmazó levélben a kötelezett bejelenti a bankszámláját vezető hitelintézetnek azon számlatulajdonosok megnevezését és bankszámlájuk pénzforgalmi jelzőszámát (akik, amelyek) jogosultak a bankszámlája terhére azonnali beszédési megbízást benyújtani. A (2) bekezdés értelmében a felhatalmazás alapján teljesíthető azonnali beszédési megbízást a hitelintézet addig fogadja be, illetve teljesíti, ameddig az erre vonatkozó felhatalmazást a kötelezett számlatulajdonos írásban vissza nem vonja. A visszavonás feltételhez (például harmadik fél beleegyezése) csak akkor köthető, ha az ilyen feltétel figyelembevételét a hitelintézet kifejezetten elvállalja.

A felperes a kiegészített tényállás szerint a jelzálogszerződésben kikötötteknek megfelelően az I. rendű alperesnél, valamint az Bank Nyrt-nél vezetett számlái terhére a fent idézett jogszabályi rendelkezés szerinti felhatalmazó levelet benyújtotta, az azonnali beszédési megbízás benyújtására az I. rendű alperest a számlái terhére feljogosította, e felhatalmazást a fent idézett MNB rendelkezés 20.§ (2) bekezdése értelmében - az általános szabályoktól eltérően - egyoldalúan vissza nem vonhatja, csak az I. rendű alperes beleegyezésével, miután e feltétel figyelembevételét az I. rendű alperes kifejezetten kikötötte, a felperes számláját vezető másik pénzintézet pedig kifejezetten elvállalta.

A felperesnek csak akkor nyílna lehetősége arra, hogy felhatalmazását - az I. rendű alperes az hozzájárulása nélkül - visszavonja, ha a kölcsönszerződés biztosítására létrejött készfizető kezesi szerződés érvénytelen volna, a szerződés érvénytelensége ugyanis kiterjedne arra a szerződési kikötésre is, mely szerint a felperes az általa adott beszédési megbízásra vonatkozó felhatalmazást kizárólag az I. rendű alperes beleegyezésével vonhatja vissza. E szerződés és e szerződési kikötés érvénytelensége esetén tehát a felperes jogosulttá válna arra, hogy az azonnali beszédési megbízás benyújtására vonatkozó felhatalmazását egyoldalú nyilatkozattal visszavonja.

A felperes az azonnali beszédési megbízásra vonatkozó felhatalmazás visszavonásával tudná megakadályozni azt, hogy az I. rendű alperes a kezesi szerződés alapján fennálló követelését az azonnali beszédési megbízás útján érvényesítse, az azonnali beszédési megbízás benyújtását és teljesítését követően a felperes már csak a számlájáról ily módon átutalt pénzösszeg visszakövetelése iránt tudna pert indítani. A felperes jogai megóvása végett tehát e per azért szükséges, mert e per eredményeként jogosulttá válhat az azonnali beszédési megbízás benyújtására vonatkozó felhatalmazás visszavonására, és ily módon megakadályozhatja azt, hogy az I. rendű alperes e felhatalmazás alapján követelését oly módon - peren és végrehajtáson kívüli cselekménnyel - érvényesítse, mellyel szemben a szerződés érvénytelenségére hivatkozva sem a

perbeli kifogás, sem pedig a végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert, mint jogvédelmi eszközt nem tudja igénybe venni. A követelés azonnali beszédési megbízás benyújtásával történő érvényesítésének megakadályozása - a szerződés érvénytelensége okán - tehát olyan felperesi igény, amely a felperes jogvédelmét, és ezáltal megállapítási kereset a Pp. 123.§-a szerinti eljárásjogi feltételek fennállását megalapozza. Az azonnali beszédési megbízás alapján esetlegesen behajtott összeg visszakövetelésére irányuló per már nem jogvédelmi eszköz, az a már bekövetkezett joghátrány kiküszöbölésére szolgál, e megindítható per lehetősége ezért a jelen megállapítási kereset előterjesztésének nem akadálya.

A fentiek okán ezért a másodfokú bíróság a felperesi keresetet érdemben bírálta el, azt azonban alaptalannak találta, ezért az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntését a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Nem találta megállapíthatónak a másodfokú bíróság a felperes és a I. rendű alperes között létrejött készfizető kezesi szerződés semmisségét abból az okból, hogy a felperes és a II. rendű alperes - akinek kötelezettsége teljesítéséért a felperes készfizető kezességet vállalt - között személyi összefonódás van, nevezetesen, hogy a felperesi jogelőd szerződéskötéskori elnöke egyben a II. rendű alperes ügyvezetője is volt. A szerződés jó erkölcsbe ütköző volta akkor állapítható meg, ha a szerződés tartalma, a szerződéssel elérni kívánt cél nyilvánvalóan sérti a közerkölcsöt. Az a szerződés, mellyel a felperes a II. rendű alperes kötelezettségeiért - az I. rendű alperessel megkötött szerződésben - kezességet vállalt, a felperes által hivatkozott okból az általánosan elfogadott erkölcsi normákat semmiféle módon nem sérti, a felperes által hivatkozott eseti döntés a perbelitől teljesen eltérő tényállású ügyben született, a jelen eljárásban nem alkalmazható.

Alaptalan a felperes elállásra alapított megállapítási keresete is, a felperes elállásának a Ptk. 320.§ (1) bekezdése szerinti szerződést felbontó hatálya nincs, a felperest ugyanis elállásra sem a közte és az I. rendű alperes közt létrejött kezességvállalási szerződés, sem pedig jogszabály nem jogosítja fel, és nem történt az I. rendű alperes részéről olyan szerződésszegés sem, amely a felperes részére elállási jogot teremtené. A felperes az I. rendű alpereshez 2008. március 12-én írt levelében - melyben elállását bejelentette - az elállás okaként azt az I. rendű alperesi szerződést szegő magatartást jelölte meg, hogy az I. rendű alperes a felperest, mint kezeset nem hívta fel arra, hogy az adós helyett teljesítsen, valamint, hogy a felperessel nem közölte, hogy a II. rendű alperes, mint adós fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a hitelszerződést fel kívánja mondani, így nem adott lehetőséget a felperesnek arra, hogy a felmondást megelőzően a II. rendű alperes helyett - az általa egyébként nem vitatható összeget - teljesítse. A felperes álláspontjával szemben azonban az I. rendű alperes részéről felsorolt magatartások nem minősülnek a felperes és az I. rendű alperes közti kezesi szerződés megszegésének, miután e szerződésben az I. rendű alperes olyan kötelezettséget, hogy a szerződés felmondását megelőzően köteles a felperest, mint kezeset a teljesítésre felszólítani, a felperesnek a II. rendű alperessel szembeni felmondását megelőzően értesítést küldeni, és vele szemben a kezesi szerződés

alapján fellépni, nem vállalt, ezért a felperes által hivatkozott I. rendű alperesi magatartások elmulasztása nem minősül szerződésszegésnek.

A felperesi kereset tehát érdemben alaptalan volt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányuló felperesi fellebbezés az ügy érdemét tekintve nem vezetett eredményre. A felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes másodfokú eljárásban felmerült költségei, valamint a Pp. 78.§ (1) bekezdésére, és az Itv. 74.§-a alapján a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján a feljegyzett fellebbezési illeték megtérítésére is.

Pécs, 2008. november 12.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Zóka Ferenc s.k. bíró